

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr IV/13/11
Rady Gminy w Żurawicy
z dnia 27 stycznia 2011 r.

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY Żurawica
NA LATA 2011 - 2018**

STYCZEŃ 2011 r.

SPIS TREŚCI :

1. Wstęp	3
2. Diagnoza Gminy Żurawica	4
2.1. Struktura terytorialna	4
2.2. Struktura demograficzna	6
2.3. Przyrost naturalny.....	7
3. Infrastruktura społeczna.....	7
3.1. Szkolnictwo	7
3.2. Kultura i sport	8
3.3. Ochrona zdrowia	8
3.4. Pomoc społeczna	8
4. Dominujące problemy Gminy Żurawica	12
4.1. Bezrobocie	13
4.2. Niepełnosprawność i długotrwała choroba.....	15
4.3. Uzależnienia i przemoc w rodzinie.....	17
4.4. Problemy ludzi starszych.....	18
4.5. Problemy opiekuńczo – wychowawcze w rodzinie.....	18
5. Analiza SWOT	21
6. Cele strategiczne	24
6.1. Systematyczna analiza istniejących problemów społecznych.....	24
6.2. Budowanie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych z uwzględnieniem ich aktywności.....	25
6.3. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych.....	26
6.4 Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.....	26
6.5. Budowanie systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.....	27
7. Zakończenie.....	28

1. WSTĘP

Jednym z ważniejszych zadań samorządu gminnego jest stworzenie jak najlepszych warunków rozwoju gospodarczego gminy oraz dążenie do poprawy warunków życia jej mieszkańców.

Proces zarządzania gminą, w szczególności w aspektach jej rozwoju, musi mieć charakter aktywny i być nastawiony na kreowanie przyszłości, a więc winien być oparty na podejściu strategicznym.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm) nałożyła na gminy obowiązek opracowania i realizowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma w założeniach pełnić rolę schematu integrującego działania poszczególnych uczestników życia społecznego w gminie.

Podstawową funkcją strategii jest z jednej strony – dostarczanie podmiotom polityki społecznej oraz mieszkańcom informacji o długookresowych uwarunkowaniach rozwoju infrastruktury społecznej, natomiast z drugiej strony – deklaracja i zobowiązanie władz gminy do podjęcia określonych przedsięwzięć i działań.

W tym kontekście strategia wskazuje cele, ich hierarchię, możliwości realizacji tych celów, jak też narzędzia i instrumenty stosowania w procesie wdrażania kolejnych działań. Jest także programem rozwoju, który formułuje cele długofalowe i sposoby ich realizacji oraz podporządkowuje działania doraźne celom długofalowym. Strategia ma charakter partnersko – społeczny. Określa kierunki i granice działań władz oraz udział innych partnerów.

Opracowana strategia umożliwia wyłanianie głównych celów i kierunków polityki społecznej, podporządkowuje działania doraźne działaniom długofalowym z wykorzystaniem silnych stron i szans rozwojowych, a kompensowanie słabych stron i zagrożeń. Pozwala ona na lepsze zagospodarowanie zasobów ludzkich, sprzętowych, obiektów, środków finansowych i wiedzy oraz zwiększy szanse na pozyskanie dodatkowych, zewnętrznych źródeł finansowania dla poszczególnych działań polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w celu poprawy funkcjonowania tej części społeczności lokalnej, która jest zagrożona wykluczeniem społecznym.

2. Diagnoza gminy Żurawica

Diagnoza problemów społecznych gminy Żurawica została sporządzona na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Przemyślu i Urzędu Gminy Żurawica.

2.1. Struktura terytorialna.

Gmina Żurawica jest jedną ze 160 gmin województwa podkarpackiego. Administracyjnie przynależy do powiatu przemyskiego. Leży ona w bezpośrednim sąsiedztwie północnych obrzeży miasta Przemyśla, przy drodze krajowej Nr 77. Sąsiaduje ona od północy z gminą Orły i Stubno, od wschodu z gminą Medyka, od południa z miastem i gminą Przemyśl, a od zachodu z gminą Rokietnica.

Gmina Żurawica pod względem geograficznym położona jest na pograniczu Doliny Dolnego Sanu i wschodniej części Pogórza Rzeszowskiego, zwanego też Wysoczyzną Kańczudzką. Obszar gminy obejmuje powierzchnię 9537 ha, którą zamieszkuje 12.786 osób. W strukturze użytkowej ziemi zdecydowanie dominują użytki rolne, stanowiące ponad 77 % ogólnej powierzchni gminy. Bardzo niski jest stopień lesistości gminy. Udział lasów w ogólnej powierzchni wynosi zaledwie 11,5 %.

W skład gminy Żurawica wchodzi 9 miejscowości (sołectw) tj. Batycze, Buszkowiczki, Buszkowice, Bolestraszyce, Kosienice, Maćkowice, Orzechowce, Wyszatyce i Żurawica. Łącznie gminę zamieszkuje 12.786 mieszkańców z czego :

w Batyczach	- 320 osób
w Bolestraszycach	- 1.703 osób
w Buszkowicach	- 858 osób
w Buszkowiczkach	- 594 osób
w Kosienicach	- 913 osób
w Maćkowicach	- 1.022 osób
w Orzechowcach	- 1.042 osób
w Wyszatycach	- 1.425 osób
w Żurawicy	- 4.909 osób

Dostępność komunikacyjna gminy stanowi podstawę jej wielostronnego rozwoju. Sieć drogowa w gminie jest dość dobrze rozwinięta, jeżeli chodzi o jej nasycenie. Przez teren gminy przebiega droga krajowa Nr 77, łącząca zachodnią i wschodnią granicę naszego kraju.

W latach 1996 – 1999 przeprowadzono telefonizację całej gminy. Każda wieś i przysiółek posiadają łączność telefoniczną. System zaopatrzenia gospodarstw w wodę w gminie jest bardzo dobrze rozwinięty. Posiadamy dwa własne ujęcia wody w miejscowościach Wyszatyce

i Orzechowce oraz magistralną sieć wodociągową, zaopatrywaną z sieci miejskiej. W gminie działa trzy oczyszczalnie ścieków, jedna mechaniczno – biologiczna zlokalizowana w miejscowości Wyszatyce, druga oczyszczalnia- biologiczna w miejscowości Orzechowce oraz trzecia oczyszczalnia ścieków biologiczno- mechaniczna z lokalizacją w miejscowości Żurawica.

Specyficzne położenie geograficzne Gminy Żurawica w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Przemyśla powoduje, iż rynek pracy dla mieszkańców gminy jest ściśle uzależniony od sytuacji na rynku pracy w samym Przemyśle.

W porównaniu z innymi gminami należy stwierdzić, że liczba podmiotów działających na terenie gminy, tworzących miejsca pracy dla mieszkańców, jest duża. Wśród zakładów i instytucji, działających na terenie gminy, należy wymienić :

PKP Żurawica,

Bank Spółdzielczy w Żurawicy,

Centrala Produktów Naftowych w Żurawicy,

Tłocznia gazu w Maćkowicach,

Kopalnia gazu w Żurawicy,

Przedsiębiorstwo Spedycji Międzynarodowej „HARTWIG „,

Okręgowe Warsztaty Naprawy Techniki Wojskowej w Żurawicy,

Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska „ w Żurawicy, która posiada sieć sklepów na terenie całej gminy oraz własną piekarnię,

Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny w Żurawicy,

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Żurawicy,

Rolniczo – Hodowlany Zespół Spółdzielczy w Wyszatycach,

Jednostka Wojskowa w Żurawicy.

Oprócz tego w gminie zarejestrowanych jest 523 podmiotów gospodarczych.

2.2. Struktura demograficzna

Gmina Żurawica liczy 12.786 mieszkańców.

Tabela 1

Liczba ludności w latach 2007 – 2009

	2007	2008	2009
Ogółem	12669	12741	12761

Dane z Ewidencji Ludności w Urzędzie Gminy Żurawica

Tabela 2

Struktura wiekowa ludności w latach 2008 - 2009

Wiek	Liczba ludności w 2008	Liczba ludności w 2009
Od 0 do 18 lat	3128	3044
Od 19 do 60 lat	7602	7691
Powyżej 60 roku życia	2011	2026

Dane z Ewidencji Ludności w Urzędzie Gminy Żurawica

Ludność zamieszkująca gminę to przede wszystkim ludność pracująca zawodowo oraz trudniąca się prowadzeniem indywidualnych gospodarstw rolnych. Osoby w wieku produkcyjnym stanowią ok. 61 % mieszkańców gminy to ponad połowa ludności gminy.

Mimo tego negatywnym zjawiskiem społecznym i ekonomicznym, występującym w gminie Żurawica, jest wzrastająca liczba bezrobotnych ich wzrost jest widoczny w zamieszczonej tabeli ;

Tabela 3

Liczba bezrobotnych w latach 2007 - 2009

Rok m-c grudzień	Ilość osób bezrobotnych wg PUP w Przemysłu	w tym kobiet
2007	831	457
2008	770	404
2009	865	424

dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Przemysłu.

2.3. Przyrost naturalny**Tabela 4**

Lata	Liczba urodzeń na terenie gminy	Liczba zgonów na terenie gminy
2007	131	103
2008	126	104
2009	141	133

Dane z Ewidencji Ludności w Urzędzie Gminy Żurawica

Przedstawione powyżej dane pochodzą z ewidencji ludności Urzędu Gminy Żurawica i wskazują, że w każdym roku zdecydowanie więcej osób rodzi się, niż umiera. Liczba urodzeń w latach 2007-2008 utrzymuje się na podobnym poziomie, natomiast w 2009 widoczny jest znaczny przyrost naturalny. Liczba zgonów w latach 2007-2008 jest na takim samym poziomie, natomiast w 2009 r. widoczny jest znaczny wzrost.

3. Infrastruktura społeczna

3.1. Szkolnictwo

Na terenie Gminy Żurawica funkcjonują instytucje oświatowe:

1. Gminny Zespół Ekonomiczno Administracyjny Szkół i Placówek Oświatowych, który prowadzi obsługę finansowo- księgową dla poszczególnych szkół i przedszkoli.

2. Gimnazjum w Żurawicy

3. Zespół Szkół w Wyszatycach,

4. Zespół Szkół w Orzechowcach,

5. Zespół Szkół w Maćkowicach,

6. Szkoła Podstawowa w Bolestraszcach,

7. Szkoła Podstawowa w Buszkowicach,

8. Szkoła Podstawowa Nr 1 w Żurawicy,

9. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Żurawicy,

10. Szkoła Podstawowa w Kosienicach,

11. Filia Szkoły Podstawowej w Batyczach,

12. Samorządowe Przedszkole Nr 1 w Żurawicy,

13. Samorządowe Przedszkole Nr 2 w Żurawicy.

Ponadto na terenie gminy Żurawicy działają 3 przedszkola niepubliczne prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek w miejscowościach Wyszatyce, Bolestraszyce oraz Kosienice.

Obowiązkiem nauczania objętych jest 1241 dzieci w tym : gimnazjum - 456, szkoła podstawowa – 785.

Do przedszkoli uczęszcza 221 dzieci.

W szkołach gimnazjalnych i zespołach szkół zatrudnieni są pedagodzy którzy obejmują swoją opieką dzieci.

W szkołach prowadzone są programy :

profilaktyczno – wychowawcze,

wspomagające rozwój dziecka.

3.2. Kultura i sport.

Znaczny udział w kształceniu życia społecznego mają placówki prowadzące działalność w zakresie rozpowszechniania kultury. Na terenie gminy funkcjonuje Dom Kultury w Wyszatycach, Gminna Biblioteka Publiczna w Żurawicy z filiami w Maćkowicach, Kosienicach, Orzechowcach, Bolestraszcach i Wyszatycach. Praktycznie we wszystkich sołectwach działają kluby sportowe i są boiska do piłki nożnej.

3.3. Ochrona zdrowia

Dostęp do usług w zakresie świadczeń zdrowotnych zapewniają mieszkańcom :

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK „ w Żurawicy,
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Maćkowicach z punktem w Orzechowcach
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wyszatycach z punktem w Bolestraszcach.
4. Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny w Żurawicy,
5. Punkt apteczny w Żurawicy i Wyszatycach.

3.4. Pomoc społeczna

Instytucją zajmującą się opieką i pomocą na terenie gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ośrodek zatrudnia etatowo - 14 osób w tym 6 pracowników socjalnych, 2 opiekunów świadczących usługi opiekuńcze, pozostali to pracownicy administracyjni.

Ponadto 2 osoby (zatrudnione na podstawie umowy zlecenia) wykonują usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym dla 1 dziecka są zabezpieczone specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej, należy między innymi :

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
2. sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
3. udzielanie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania

- osobom tego pozbawionym,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
  5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
  6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
  7. praca socjalna,
  8. dożywianie dzieci,
  9. sprawianie pogrzebu, w tym bezdomnym,
  10. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w tym domu,
  11. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie,
  12. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,

Do zadań własnych gminy należy :

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
2. przyznawanie pomocy i wypłacanie świadczeń na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej, wynikających z rozeznania potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
5. współpraca w Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach.

Oprócz zadań własnych Ośrodek Pomocy Społecznej wykonuje zadania zlecone przez administrację rządową, do których należy :

1. organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
3. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy,
4. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.
5. opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne, określone w przepisach

o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. reguluje szereg zadań dotyczących pomocy społecznej, polityki prorodzinnej oraz wspierania najsłabszych grup społecznych.

Do najczęściej występujących problemów w sferze działania Ośrodka należą:

-ubóstwo.

-bezrobocie.

-bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

-niepełnosprawność i długotrwała choroba.

-alkoholizm.

-problemy osób starszych.

Codziennemu życiu gminy towarzyszą liczne problemy, które swoim zasięgiem obejmują coraz większą grupę ludzi i całych pokoleń. Zmuszają one do szukania wsparcia w pomocy społecznej.

Do diagnozy problemów społecznych wykorzystane zostały dane ujęte w sprawozdaniach Ośrodka Pomocy Społecznej za lata 2007 – 2009, świadczące o wielkości zapotrzebowania, zgłaszanego przez mieszkańców do OPS.

Przeprowadzona analiza danych pozwala ocenić:

- jakiego rodzaju wsparcie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej,
- jakie kategorie problemów społecznych najczęściej determinują zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, czyli co najczęściej powoduje, że określona liczba mieszkańców znajduje się w sytuacji, w której bez pomocy nie jest w stanie zapewnić sobie i swoim rodzinom socjalnej egzystencji,
- w jakich miejscach ogniskują się problemy społeczne, wyrażone realnym zapotrzebowaniem na wsparcie.

Dane ujęte w poniższych tabelach obrazują realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i jednocześnie wskazują na szereg istotnych problemów występujących na terenie gminy.

Tabela 5

Liczba osób korzystających ze świadczeń OPS w latach 2007 – 2009

Wyszczególnienie	2007 rok	2008 rok	2009 rok
Zasiłki stałe	47	48	49
Zasiłki okresowe	335	322	325
Zasiłki celowe	219	216	251
Dożywianie	553	524	539
Liczba osób ogółem	997	935	926

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela 6

Powody przyznania pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej	2007 rok	2008 rok	2009 rok
Ubóstwo	513	352	523
Potrzeby ochrony macierzyństwa	14	18	69
Bezrobocie	316	331	327
Niepełnosprawność	152	156	166
Długotrwała choroba	81	84	92
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	85	90	91
Alkoholizm	9	9	10
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	3	4

Zdarzenie losowe	2	1	4
------------------	---	---	---

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Z przedstawionej wyżej tabeli wynika, że najczęściej po pomoc zwracają się rodziny, w których występuje bezrobocie. W 2009 r. udzielono pomocy 327 takim rodzinom, w których przebywało 1 141 osób.

Na drugim miejscu pod względem przyznawanej pomocy są rodziny, w których przebywają osoby niepełnosprawne – 166 rodzin z 528 osobami w rodzinie.

Kolejna grupa korzystających z pomocy to rodziny, w których przebywają osoby długotrwale chore – 92 rodzin z 271 osobami w rodzinie a także rodziny wykazujące się bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – 91 rodzin – 392 osoby w rodzinie.

Następne kategorie to rodziny, w których istnieje potrzeba ochrony macierzyństwa – 69 rodzin z 377 osobami w rodzinie, rodziny z problemem alkoholowym – 10 rodzin – (38 osób w rodzinie), osoby, które opuściły zakłady karne 4 rodziny – 15 osób w gospodarstwach domowych.

Z powodu ubóstwa skorzystało 523 rodzin – (1 739 osób w rodzinie) , są to rodziny, gdzie kryterium na osobę w rodzinie nie przekroczyło kwoty 351, a w przypadku osób samotnych 477.

Tabela 7

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2009 r.

L.p.	Rodziny ogółem	Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach
1.	Rodziny z dziećmi ogółem	311	1112
2.	Rodziny niepełne ogółem	97	313
3.	Rodziny emerytów i rencistów ogółem	115	314
	Razem :	523	1739

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Z powyższej tabeli wynika, że z pomocy Ośrodka w 2009 roku skorzystało 523 rodzin, w tym z dziećmi -311. Sporą grupę korzystających z pomocy społecznej stanowią emeryci i renciści – 115 rodzin, co świadczy o tym, że kwestia ludzi starszych i niepełnosprawnych stanowi problem gminy.

4. Dominujące problemy Gminy Żurawica

Ilość rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2007 – 2009 kształtuje się następująco :

2007r.- 641 rodzin , o liczbie osób w rodzinie – 2 112,

2008r. – 519 rodzin o liczbie osób w rodzinie – 1 874,

2009r.- 523 rodzin o liczbie osób w rodzinie – 1 739.

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do pomocy w OPS są : ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (wielodzietność i rodziny niepełne), alkoholizm, niepełnosprawność i długotrwała choroba.

4.1. Bezrobocie.

Bezrobocie - rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznacza brak pracy zarobkowej dla osób gotowych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia. Na przestrzeni ostatnich lat stało się w Polsce jednym z głównych problemów społecznych

Bezrobotnym zgodnie z definicją ustawową jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Pod pojęciem bezrobotnego można rozumieć osobę niezatrudnioną, nie prowadzącą działalności gospodarczej i nie wykonującą innej pracy zarobkowej.

Bezrobocie w Gminie Żurawica.

Bezrobocie jest w gminie Żurawica zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne.

Straty i skutki społeczne, będące rezultatem bezrobocia są trudne do oszacowania. Pojawia się na niepokojącą skalę degradacja dużych grup społecznych a jednocześnie występują niekorzystne zjawiska na poziomie rodziny.

Straty pracy, przejście na zasiłek , z kolei jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej - prowadzi do ubóstwa z dalekosiężnymi konsekwencjami.

Liczba osób bezrobotnych z gminy Żurawica w latach 2007 – 2009 przedstawia się następująco:

W 2007 r. wynosiła - 831 osób, w tym 457 kobiet.
Prawo do zasiłku posiadało – 63 osoby, w tym – 17 kobiety.

W 2008 r. wynosiła - 770 osób, w tym 404 kobiet.
Prawo do zasiłku posiadało – 122 osoby, w tym – 55 kobiety

W 2009 r. wynosiła - 889 osób, w tym 430 kobiet.
Prawo do zasiłku posiadało – 194 osoby, w tym – 56 kobiety.

Z przedstawionych danych wynika, że liczba osób bezrobotnych na terenie gminy wzrasta. Wzrost liczby bezrobotnych wynika z likwidacji zakładów pracy w Przemysłu i okolicach.

W 2009 r. liczba bezrobotnych wzrosła o 119 osób (o ponad 15 %).

W 2009 roku spośród wszystkich świadczeniobiorców GOPS Żurawica (523 rodzin objętych pomocą) – 327 rodzin korzystało z pomocy finansowej z tytułu bezrobocia.

Z doświadczeń pracowników GOSP. wynika, że bezpośrednim, najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia, jest obniżenie sfery materialnej rodziny, co wręcz wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej.

Bezrobocie powoduje bowiem zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. Częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna - ograniczone zostają kontakty wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną.

Przyczyny bezrobocia w Gminie Żurawica

Wprowadzenie zasad gospodarki rynkowej spowodowało załamanie się rynku pracy. Jako główne przyczyny narastania bezrobocia w naszym rejonie należy wymienić:

- duży spadek popytu na siłę roboczą,
- zwiększenie wymagań pracodawców dotyczących kwalifikacji zawodowych pracowników,
- likwidację nierentownych zakładów,
- niewystarczającą dynamikę rynku pracy w procesie tworzenia nowych miejsc pracy.

Skutki pozostawania bez zatrudnienia.

Okres bezrobocia członka rodziny jest dla wielu gospodarstw domowych szczególnie trudny. W szybkim czasie pojawiają się trudności finansowe, rodzi się konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny.

Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życiowe. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie obniża poczucie własnej samooceny i wartości. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie. Okres bezrobocia oznacza radykalną zmianę rozkładu czasu w ciągu dnia. Bezrobotni mężczyźni często sięgają po używki, głównie w celu rozładowania stresu. Bardziej aktywnie i twórczo starają się wykorzystać swój czas ci bezrobotni, którzy dostrzegają szanse na zwiększenie swej atrakcyjności na rynku pracy (młodzi, posiadający poszukiwany zawód lub gotowi do przekwalifikowania się).

Złe warunki materialne są jednym z głównych czynników wywołujących stany depresyjne, związane z poczuciem braku bezpieczeństwa socjalnego.

Bezrobocie burzy klimat życia rodzinnego. Wpływa destrukcyjnie na pełnienie przez rodzinę jej podstawowych funkcji, określonych zamierzeń, zadań i planów życiowych.

Brak pracy ma negatywny wpływ na ekonomiczną funkcję rodziny. Dla klientów GOPS dotkniętych bezrobociem, dużym problemem jest regulowanie należności mieszkaniowych, które są zbyt wysokie w stosunku do dochodów rodziny. Trudna sytuacja finansowa gospodarstw domowych dotkniętych bezrobociem wymusza ograniczenie wydatków związanych ze zdrowiem /np. zakup leków, sprzętu rehabilitacyjnego/ i kształceniem dzieci. Bezrobocie jest często w rodzinie czynnikiem konfliktogennym i nasilającym patologie społeczne takie, jak nadużywanie alkoholu, zdobywanie środków pieniężnych nielegalnymi sposobami, itp.

Głębokość zmian w rodzinie spowodowanych bezrobociem zależy w dużej mierze od struktury rodziny, jej fazy rozwoju, stanu zagospodarowania materialnego, kondycji zdrowotnej członków rodzin oraz środowiska lokalnego. W przypadku dzieci i młodzieży, kończącej pewien etap edukacji niejednokrotnie oznacza zmianę i ograniczenie planów co do kształcenia, obniżanie ich aspiracji edukacyjnych, zahamowanie rozwijania ich uzdolnień w drodze dalszej nauki czy zajęć opiekuńczo - wychowawczych, edukacyjnych czy kulturalnych. Skutkiem bezrobocia w rodzinie jest także osłabienie autorytetu rodziców.

Jeśli zachwianie podstaw materialnych jest krótkotrwałe nastąpić może także zawieszenie realizacji planów lub realizacja okrojona, natomiast dłużej trwające braki mogą wywołać całkowitą z nich rezygnację. Zaznaczyć należy, że pewnych zadań, z natury przypisanych rodzinie w danym cyklu, nie można przesunąć w czasie, ponieważ spowoduje to nieodwracalne skutki w wymiarze indywidualnym, rodzinnym i społecznym.

Dominującą formą pomocy społecznej są świadczenia pieniężne oraz żywność. Podstawowego znaczenia nabierają jednak inne formy pomocy, zorientowane na planowanie nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzenie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie, jak również technika kontraktu socjalnego, która pozwala na to, by pomoc – jej forma, wysokość i okres świadczeń – uzależniona była od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

4.2. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Powszechnie za niepełnosprawne uznaje się osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych stosownie do wieku.

Niepełnosprawność w swojej istocie, jest zjawiskiem o komponentach medycznych i społecznych. Powodowana chorobami czy dysfunkcjami fizycznymi ma przede wszystkim wymierne konsekwencje funkcjonalne i społeczne. Zjawisko niepełnosprawności może być określane i mierzone w różny sposób:

- 1) w oparciu o zmienne kliniczne (etiologia, lokalizacja i zakres uszkodzeń),
- 2) na podstawie możliwości codziennego funkcjonowania (samoobsługa, poruszanie się),
- 3) na podstawie zdolności do pełnienia podstawowych ról społecznych, adekwatnych do wieku danej osoby

Społeczne skutki niepełnosprawności.

Choroba i niepełnosprawność to czynniki, które prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny, bez względu na jej przynależność społeczno - zawodową i miejscem zamieszkania. Sytuacja taka, to z jednej strony efekt wydatków na leczenie, rehabilitację i różnego typów świadczenia będące udziałem rodzin, w których żyją osoby z ograniczoną przez chorobę sprawnością z drugiej strony przyczyną jest ograniczenie dochodów - utrata pracy i renta inwalidzka osoby niepełnosprawnej oraz ograniczenie aktywności zawodowej i możliwości zarobkowych innych członków rodziny, zobowiązanych do świadczeń opiekuńczych.

Niepełnosprawność uderza najbardziej w finansową i emocjonalną stronę rodziny. Rodzina w takiej sytuacji wymaga, zwłaszcza nieinstytucjonalnych form pomocy, maksymalnie zindywidualizowanych i dostosowanych do jej potrzeb.

Wzmocnienia wymaga sama rodzina, bo ona zaspokaja najwszechstronniej potrzeby jej członków w zakresie emocjonalnym daje im poczucie bezpieczeństwa i jedności. To rodzina, niezależnie od charakteru dokonujących się zmian w życiu społecznym, nadal pozostaje pierwszą i

najważniejszą szkołą życia społecznego. Rodzina gwarantuje ciągłość pokoleń oraz przekazuje tradycje rodzinne, narodowe i religijne.

Tabela 8

Osoby niepełnosprawne korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2007 - 2009r.

	2007	2008	2009
Niepełnosprawność	152	156	166
Długotrwała choroba	81	84	92

Z przedstawionych danych wynika, że liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wzrasta.

4.3. Uzależnienie i przemoc w rodzinie.

Alkoholizm jest problemem społecznym olbrzymich rozmiarów.

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą, polegającą na spożywaniu napojów alkoholowych w nadmiernej ilości, prowadzącą nawet do śmierci.

Przewlekły alkoholizm prowadzi do zaburzeń funkcjonowania wszystkich układów: krążenia, pokarmowego, mięśniowego i nerwowego.

O uzależnieniu alkoholowym możemy mówić jeżeli u osoby występują co najmniej trzy spośród niżej wymienionych objawów:

- codziennie wypija alkohol w celu utrzymania zadawalającego funkcjonowania,
- regularnie ale ograniczone do weekendów pije duże ilości alkoholu,
- występują ciągi picia na przemian z okresami trzeźwości,
- utraciła kontrolę nad piciem,
- ma zaburzenia pamięci i świadomości,
- ma nawroty picia po próbach abstynencji,
- ma zmienną tolerancję na alkohol.

Problem nadużywania alkoholu przez klientów GOPS.

W 2009 roku wśród świadczeniobiorców Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej 10 osób dotkniętych było problemem alkoholowym. Nie jest to pełna liczba osób i rodzin z tym problemem, bowiem wielu klientów u których pracownik socjalny zauważa problem alkoholowy, nie uświadamia sobie uzależnienia, a wielu problem ten ukrywa.

Alkoholizm jest problemem całej rodziny , prowadzi do przemocy koalkoholizmu, stanowi zagrożenie dla funkcjonowania emocjonalnego wszystkich członków rodziny, szczególnie dzieci.

Człowiek uzależniony szkodzi nie tylko sobie, równie osobom związanym z nim więzami rodzinnymi.

Skuteczna pomoc osobom i rodzinom z problemami alkoholowymi polega na umożliwieniu dotkniętym tą chorobą podjęcia leczenia. Poważnym problemem w podejmowaniu działań w tym kierunku jest bierna postawa ludzi uzależnionych od alkoholu.

Wielu klientów GOPS - u , u których pracownik socjalny podejrzewa problem alkoholowy, zaprzecza, że alkohol ma wpływ na jakość ich życia.

W przypadku tych uzależnionych konieczne jest skonfrontowanie ich z uzależnieniem tj. przeprowadzenie i uświadomienie im ich choroby.

4.4. Problemu ludzi starszych.

Strategia GOPS w stosunku do ludzi w podeszłym wieku skierowana jest na podtrzymanie ich sprawności ruchowej i intelektualnej oraz zaspokojenia podstawowych potrzeb, a także ich aktywności społecznej oraz łagodzenia trudności związanych z wiekiem.

Na terenie gminy Żurawica zamieszkuje 2.083 osób w wieku poprodukcyjnym, w tym 761 osób po 75 roku życia.

Mówiąc „ osoby starsze" mamy na myśli osoby w wieku poprodukcyjnym. W grupie tej, oprócz problemów dotyczących ludzi starszych, mamy również do czynienia ze zmianami psychicznymi, wpływającymi na zdolność funkcjonowania w środowisku.

Sytuacja ludzi starszych w okresie szybkich zmian gospodarczych jest złożona i uwarunkowana takimi czynnikami jak : pogorszenie stanu zdrowia, opieka zdrowotna, zanik tradycji międzypokoleniowych, przemiany kulturowe, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej. Towarzyszy temu brak aktywności społecznej, osamotnienie, izolacja , nieporadność życiowa.

Występuje stosownie do procesów poznawczych, sztywność schematów myślowych, mniejsza zdolność przystosowawcza do nowych sytuacji. W sferze uczuć pojawia się osłabienie zainteresowania innymi osobami, niestabilność emocjonalna, zmienność nastrojów, skłonność do depresji, egoizm, wzrost podejrzliwości i poczucie zagrożenia, postawa roszczeniowa, domaganie się pomocy. Uwzględniając specyfikę środowiska osób starszych istnieje konieczność stworzenia systemu, który będzie zaspokajał ich potrzeby.

4.5. Problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinie

Gmina Żurawica liczy 12.786 mieszkańców. Do gminy należy dziewięć sołectw. Struktura wiekowa jest zróżnicowana. Na wsi zachodzi tendencja do starzenia się społeczeństwa. Małe gospodarstwa oraz grunty niskiej klasy nie sprzyjają pozostawaniu na roli ludzi młodych.

Działania GOPS mają na celu zarówno łagodzenie skutków trudnych sytuacji bytowej świadczeniobiorców jak i usuwanie przyczyn pogłębiania się dysfunkcji rodziny i jednostki.

Na terenie naszej gminy najczęściej pomocy w rozwiązywaniu problemów potrzebują rodziny i osoby, u których występuje:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała choroba,
- uzależnienie od alkoholu,
- wielodzietność,
- samotne wychowywanie dzieci.

Podejmując próby przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom postawiliśmy na współpracę z Urzędem Pracy w Przemyślu, Komisariatem Policji w Żurawicy, ze szkołami z terenu gminy. Działania mają na celu łagodzenie skutków bezrobocia, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, integrację ze społeczeństwem oraz dostarczenie alternatywnych form spędzenia wolnego czasu.

Jako rozwiązanie istniejących problemów widzimy:

- organizowanie robót publicznych oraz działania zmierzające do poszukiwania nowych miejsc pracy,
- organizowanie prac społeczno – użytecznych,
- organizowanie kursów w ramach przekwalifikowania zawodowego,
- kształtowanie wśród rodzin ubogich umiejętności racjonalnego gospodarowania skromnymi środkami finansowymi oraz poszukiwania innych źródeł zarobków (chałupnictwo, zbieranie runa leśnego)
- organizowanie dzieciom i młodzieży wolnego czasu, między innymi poprzez zakładanie świetlic, tworzenie dostępu do Internetu,
- zapobieganie skutkom alkoholizmu poprzez współpracę z policją, sadem i kuratorami.

Spoleczne skutki bezradności w sprawach opiekuńczo -wychowawczych.

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono pierwsze kontakty, doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się : struktura rodziny, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska. Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców Ośrodka, niekorzystnie wpływa na sytuację dzieci i więzi z rodziną. Rodziny klientów Ośrodka odznaczają się często zaburzoną

strukturą w postaci niestabilizowanych społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc fizyczna i psychiczna.

W zaburzonych rodzinach rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania negatywnych emocji powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa.

Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc, gdyż same nie posiadają właściwych wzorców.

Tabela 9

Rodziny z dziećmi w gospodarstwach domowych w 2009 r.

L.p.	Liczba dzieci w rodzinie	Ogółem rodzin
1.	rodzina z 1 dzieckiem	97
2.	rodzina z 2 dzieci	114
3.	rodzina z 3 dzieci	60
4.	rodzina z 4 dzieci	28
5.	rodzina z 5 dzieci	9
6.	rodzina z 6 dzieci	2
7.	rodzina z 7 i więcej dzieci	1
	Razem:	311

Tabela 10

Rodziny niepełne z dziećmi 2009 rok.

L.p.	Rodziny niepełne z dziećmi	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	1 - dzieckiem	37	77
2.	2 - dzieci	26	79
3.	3- dzieci	23	94
4.	4 – dzieci i więcej	11	63
	Razem:	97	313

Ośrodek Pomocy Społecznej, rozumiejąc problemy ekonomiczno -bytowe rodzin z dziećmi i osób samotnie wychowujących dzieci, stara się zaspokoić ich niezbędne i podstawowe potrzeby w miarę posiadanych środków i możliwości.

Najczęstszą formą pomocy są zasiłki okresowe oraz zasiłki celowe z przeznaczeniem na potrzeby bieżące.

Dzieci z tych rodzin korzystają z bezpłatnych posiłków oraz z letnich kolonii.

Tabela 11

Rodziny otrzymujące pomoc przyczyna - bezradności w latach 2007-2009

	2007	2008	2009
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	85	90	91

Z powyższej tabeli zauważyć można wzrost rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina może być dysfunkcyjna wewnątrznie, wobec członków swojej rodziny, jak i zewnętrznie – wobec społeczeństwa. Często zaniedbywania funkcji wewnętrznej prowadzi do ograniczeń w realizacji zewnętrznej. Sytuacje takie mają miejsce na przykład wtedy, kiedy dzieci niekochane, zaniedbane, nieszanowane, sprawiają trudności w szkole. Nie da się ukryć, że za realizację większości funkcji rodziny w dużej mierze odpowiedzialna jest funkcja ekonomiczna.

Proces upadku wyraźnie widoczny jest w rodzinach długotrwale bezrobotnych oraz takich, gdzie rodzice są niezaradni wychowawczo z powodu np. choroby, zaburzenia psychicznego, uzależnienia.

5. Analiza SWOT.

Analiza SWOT oparta jest na schemacie klasyfikacji, dzielącym wszystkie czynniki, mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji.

Zastosowania metody analizy statystycznej SWOT oznacza działanie kolejno według następujących etapów:

- określić silne i słabe strony problemu,
- znaleźć w otoczeniu zewnętrznym możliwości dla rozwoju oraz zagrożenia,
- określić dopuszczalne kombinacje działań (strategii) wykorzystujące mocne strony oraz okazje, a jednocześnie nie angażujące słabych stron oraz unikające ich efektywności,
- ocenić dopasowanie poszczególnych kombinacji oraz ich efektywność,
- wybrać strategię charakteryzującą się najlepszym dopasowaniem oraz efektywnością.

Analiza SWOT, ocenia zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne czynniki wpływające na działania związane z programowaniem strategii.

Szanse – to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane, będą impulsem rozwoju oraz osłabiają negatywne zjawiska.

Zagrożenia – to zewnętrzne zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju, utrudnienia, dodatkowe koszty działania.

Mocne strony – wynikają z uwarunkowań wewnętrznych, które w pozytywny sposób wyróżniają gminę spośród innych.

Słabe strony – to konsekwencje ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań.

Tabela 12

Kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - bliskość m. Przemysła - większa szansa na miejsca pracy, - współpraca OPS z PUP w zakresie organizacji prac społeczno – użytecznych, szkoleń, - rosnące zainteresowanie agroturystyką, - zasoby naturalne, las i kompleksy leśne, zbiorniki wodne; - nauka języków obcych od 1-szych klas szkoły podstawowej, - posiadanie świetlic terapeutycznych, - organizowanie kursów i szkoleń mających na celu zdobywanie lub zmianę kwalifikacji - dobre wyposażenie gminnej biblioteki (komputery z dostępem do Internetu), - działalność Gminnego Centrum Informacji wyposażonego w sprzęt z dostępem do Internetu, - wykwalifikowana kadra Ośrodka, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozdrobnienie gospodarstw rolnych i ukryte bezrobocie na wsi,, - likwidacja miejsc pracy w otoczeniu gminy, - rozwój patologii społecznej, - ograniczone środki na pomoc społeczną wobec rosnących potrzeb, - występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia i ubóstwa
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost aktywności zawodowej, - czynny udział podopiecznych OPS w organizowanych kursach i szkoleniach, - możliwość zatrudnienia w ramach stażu, - możliwość finansowania działań ze środków UE 	<ul style="list-style-type: none"> - zjawisko wykluczenia społecznego w grupach długotrwale bezrobotnych, - kryzys gospodarczy, - emigracja zarobkowa osób młodych i wykwalifikowanych zawodowo

Tabela 13

Kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - organizacje i instytucje zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych, - dotacje finansowa na zapewnienie funkcjonowania niepełnosprawnych w środowisku 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna baza rehabilitacyjna, - istnienie barier utrudniających udział niepełnosprawnych w życiu społecznym, - niedostateczna oferta pracy dla niepełnosprawnych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych, - likwidacja barier architektonicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - brak działań upowszechniających problematykę niepełnosprawności, - zmniejszenie się liczby miejsc pracy dla niepełnosprawnych,

Tabela 14

Kwestia rodzin dysfunkcyjnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - praca na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, - poszukiwanie środków pozabudżetowych w organizowaniu pomocy - wybór placówek zapewniających formy spędzania czasu wolnego , - możliwość rozwoju pod względem sportu, rekreacji i kultury 	<ul style="list-style-type: none"> - brak na terenie gminy mieszkań komunalnych i socjalnych,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - przemoc w rodzinie, ubóstwo

Tabela 15

Kwestia ludzi starszych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dostateczny dostęp do jednostki pomocy społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak wolontariatu, - niedostateczna oferta aktywizacji

- świadczenie usług opiekuńczych w środowisku,	osób starszych, -zmiana modelu rodziny, samotność osób starszych, - niski poziom życia
Szanse	Zagrożenia
-prowadzenie promocji zdrowia dla osób starszych i badań profilaktycznych, - możliwość pozyskania środków na likwidację barier, - wspieranie działań mających na celu aktywne uczestnictwo osób starszych w życiu społecznym	- niedostosowanie infrastruktury dla osób starszych, - wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej i stacjonarnych form opieki i pomocy osobom starszym

Tabela 16

Kwestia osób uzależnionych

Mocne strony	Słabe strony
- organizowanie zajęć profilaktycznych w szkołach, - istnienie bazy wspierającej i bazy leczenia odwykowego	- brak dziennego ośrodka wsparcia, - brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy
Szanse	Zagrożenia
- traktowanie uzależnienia w kategoriach problemu społecznego, - moda na zdrowy styl życia	- niska efektywność i skuteczność działań na rzecz osób uzależnionych, - pogłębiające się zubożenia społeczeństwa i zjawisko bezradności społecznej,

Reasumując powyższe analizy, uznano że problemami, dla których należy zaprogramować działania są :

- bezrobocie,
- pomoc rodzinie
- problemy osób niepełnosprawnych,
- problemy ludzi starszych
- uzależnienia.

6. Cele strategiczne.

6.1. Systematyczna analiza istniejących problemów społecznych.

Cele szczegółowe:

1. Ocena stanu potrzeb socjalnych.
2. Ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.

Kierunki działania:

1. Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów.
3. Informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych.
4. Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych.
5. Systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy służących ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych.
6. Podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej.

6.2. Budowanie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych z uwzględnieniem ich aktywności.

Cele szczegółowe:

1. Monitoring socjalny – wypracowanie form postępowania wobec osób w sytuacji bezrobocia.
2. Rozwijanie aktywnych form pomocy skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, długotrwale bezrobotnych.
3. Podejmowanie działań na rzecz poprawy sytuacji bytowej osób i rodzin bezrobotnych.

Kierunki działania

1. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Przemyślu w zakresie monitorowania i rozwiązywania problemów bezrobocia na terenie gminy:
– organizowanie prac społeczno – użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych,

- promowanie i organizowanie klubów pracy i szkoleń,
  - propagowanie działań zmierzających do przekwalifikowania się osób długotrwale bezrobotnych.
2. Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych tak, by zachęcić je do systematycznego poszukiwania pracy. Dążenie do udzielania osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
  3. Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem ubóstwa i bezrobocia.
  4. Współdziałanie w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.
  5. Monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemów bezrobocia, szczególnie wśród trwale bezrobotnych.
  6. Negocjowanie kontraktów określających zasady współdziałania będących podstawą pracy z bezrobotnymi klientami GOPS.

6.3. Rozwiązywanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności.
2. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagających pomocy.
3. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom niepełnosprawnym i starszym.
4. Tworzenie możliwości do pełnej rehabilitacji leczniczej, psychologicznej i społecznej osób niepełnosprawnych i starszych.
5. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki najbliższymi.

Kierunki działania

1. Diagnoza potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych oraz dążenie do ich zaspokojenia.
2. Pomoc i utrzymanie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania, szczególnie poprzez :
  - ułatwianie kontaktu z placówkami leczniczymi i rehabilitacyjnymi,
  - propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
  - uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób niepełnosprawnych i starszych,
  - rozwijanie usług opiekuńczych, w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry,

- rozwój oferty kulturalnej dla osób starszych.
- 3. Współdzianie z PFRON, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
- 4. Zorganizowanie grupy wsparcia dla osób z niepełnosprawnym członkiem rodziny.
- 5. Wspieranie form pomocy wolontariatem.

6.4. Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczym.

Cele szczegółowe:

1. Aktywne rozwiązywanie sytuacji kryzysowej w rodzinie:
  - objęcie opieką psychologiczną i pedagogiczną rodziny, w której występuje kryzys,
  - wsparcie instytucjonalne.
2. Wspomaganie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, prowadzące do utrzymania dziecka w rodzinie:
  - pomoc rodzicom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo – wychowawczych poprzez odtworzenie lub wzmocnienie ich funkcji,
  - zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i prawami.
3. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej:
  - zagwarantowanie dzieciom i młodzieży właściwych warunków opiekuńczo – wychowawczych poprzez umieszczenie w prorodzinnych formach opieki najbardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego

Kierunki działania

1. Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi polegająca m. in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym.
2. Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez OPS
  - system pomocy społecznej,
  - system świadczeń rodzinnych,
3. Organizowanie letniego wypoczynku dla dzieci z rodzin ubogich.
4. Tworzenie świetlic środowiskowych oferujących pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych poprzez : dożywianie, właściwą opiekę pedagogiczną,

pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego.

5. Dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach.
6. Współpraca z jednostkami zapewniającymi opiekę dzieciom i młodzieży oraz sądem rodzinnym, kuratorami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Placówkami Oświaty, Komisariatem Policji.
7. Podjęcie działań w kierunku uruchomienia punktu konsultacyjnego, w którym pracownicy będą prowadzić terapie rodzinną, poradnictwo psychologiczne oraz prawne.

6.5. Budowanie systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Cele szczegółowe :

1. Wypracowanie modelu oddziaływania pracowników socjalnych, konsultantów na rodziny dotkniętych problemem alkoholowym.
2. Rozszerzenie działań profilaktycznych.
3. Poszerzenie form pomocy służącej radzeniu sobie z problemami już istniejącymi.

Kierunki działania

1. Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym.
2. Poszerzenie już istniejących form pomocy.
3. Wdrożenie form profilaktyki alkoholowej skierowanej głównie dla dzieci i młodzieży.
4. Utworzenie punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy.
5. Systematyczna współpraca z Komisariatem Policji , Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
6. Przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem.
7. Pomoc i wsparcie dla dzieci i młodzieży z rodzin uzależnionych oraz współuzależnionych małżonków.
8. Szkolenie dla pracowników socjalnych w zakresie postępowania z rodziną z problemem alkoholowym.

ZAKOŃCZENIE

Strategia została opracowana w oparciu o diagnozę problemów społecznych. Wybrane zostały i przyjęte do realizacji te najistotniejsze zadania i potraktowane jako priorytety.

Założeniem strategii jest zapewnieniem minimum bezpieczeństwa socjalnego klientom pomocy społecznej.

Postawiliśmy na współpracę i partnerstwo z samorządem, szkołami, organizacją pozarządową oraz instytucjami, które z założenia są ukierunkowane na pomoc. Przyniesie to wymierne korzyści w realizacji założeń strategii.

Przedstawione w strategii priorytety, kierunki i sposoby działania są realne do zrealizowania przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych możliwości organizacyjnych i finansowych, jakimi dysponujemy.

Szansą w realizacji założeń strategii będzie wykorzystanie środków z programów rządowych, Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej.

Opracowując strategię położyliśmy nacisk na integracyjne łączenie działań instytucjonalnych z aktywnością socjalną oraz łączenie ratownictwa z profilaktyką.

Przedstawione bloki problemowe oraz sposoby ich rozwiązywania będą służyły mieszkańcom aby poprawić ich życie na co dzień.

Przedstawione priorytety będą służyć poprawie życia i funkcjonowania w społeczeństwie.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań i powinna je cechować efektywność, skuteczność i celowość.

